

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

КОМІТЕТ З ПИТАНЬ ПРАВОВОЇ ПОЛІТИКИ ТА ПРАВОСУДДЯ

В И С Н О В О К

**щодо проекту Закону про внесення змін до статті 3 Закону
України «Про свободу пересування та вільний вибір місця
проживання в Україні»
(реєстр. № 4022а від 15 липня 2016 року)**

Комітет з питань правової політики та правосуддя розглянув на своєму засіданні 16 листопада 2016 року (протокол № 53) на відповідність Конституції України проект Закону про внесення змін до статті 3 Закону України «Про свободу пересування та вільний вибір місця проживання в Україні» (реєстр. № 4022а від 15 липня 2016 року) (далі – Законопроект), поданий народними депутатами України Немирею Г.М., Пацканом В.В., Фельдманом О.Б. та іншими.

Згідно з пояснювальною запискою до Законопроекту вносяться зміни для узгодження положення абзацу десятого статті 3 Закону України «Про свободу пересування та вільний вибір місця проживання в Україні» із Законом України «Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб» в частині реєстрації місця проживання внутрішньо переміщених осіб.

Для досягнення мети авторами пропонується шляхом внесення змін до статті 3 Закону України «Про свободу пересування та вільний вибір місця проживання в Україні» виключити із переліку документів, до яких вносяться відомості про місце перебування особи, довідку про взяття на облік внутрішньо переміщеної особи.

Вирішуючи питання про відповідність Законопроекту положенням Конституції України, Комітет виходить з такого.

У Конституції України визначається, що Україна є правовою державою (стаття 1), органи законодавчої, виконавчої та судової влади здійснюють свої повноваження у встановлених цією Конституцією межах і відповідно до законів України (частина друга статті 6), закони та інші нормативно-правові акти приймаються на основі Конституції України і повинні відповідати їй (частина друга статті 8), органи державної влади зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України (частина друга статті 19).

Відповідно до статті 33 Конституції України кожний, хто на законних підставах перебуває на території України, має право вільно пересуватися, вибрати місце проживання, залишити територію України.

У пункті 4 мотивувальної частини Рішення від 14 листопада 2001 року № 15-рп/2001 (справа щодо прописки) Конституційний Суд України зазначив, що вільне пересування і вибір місця проживання є суттєвою гарантією свободи особистості, умовою її професійного і духовного розвитку. Це право, як і інші права і свободи людини, є невідчужуваним та непорушним (стаття 21 Конституції України). Водночас назване право не є абсолютним. Свобода пересування, вільний вибір місця проживання, право вільно залишити територію України можуть бути обмежені, але тільки законом (стаття 33 Конституції України).

Право на свободу пересування і вибору місця проживання в межах держави як невід'ємне право кожної людини закріплено також Загальною декларацією прав людини 1948 року (частина перша статті 13), Міжнародним пактом про громадянські та політичні права 1966 року (стаття 12), Протоколом № 4 до Конвенції про захист прав людини та основних свобод 1950 року (стаття 2) та іншими міжнародно-правовими актами.

Зокрема, стаття 2 Протоколу № 4 до Конвенції про захист прав людини та основних свобод 1950 року закріплює правило, за яким здійснення права на свободу пересування і свободу вибору місця проживання, вільно залишити будь-яку країну, включаючи свою власну, не може зазнавати жодних обмежень, крім тих, що передбачені законом і є необхідними в демократичному суспільстві в інтересах національної або громадської безпеки, для забезпечення громадського порядку, запобігання злочинам, для охорони здоров'я або моралі чи з метою захисту прав і свобод інших осіб.

27 січня 2015 року Парламентська Асамблея Ради Європи (ПАРЄ) прийняла резолюцію 2028 (2015) «Гуманітарна ситуація щодо українських біженців та переміщених осіб», у якій висловила свої застереження щодо гуманітарної ситуації на Сході України та проблематики внутрішньо переміщених осіб. Зокрема, ПАРЄ закликала: гарантувати добровільне право на повернення всім особам, яким довелося змінити місце проживання в ході нинішнього конфлікту, із запевненням, що їх повернення відбуватиметься за гідних і безпечних умов; гарантувати, що внутрішньо переміщених осіб будуть систематично інформувати і консультувати про їхні права та поважати їх право вільно обирати – чи повернутися додому, чи інтегруватися в місцеві громади чи переселитися в іншу частину країни, а також вжити заходів, щоб допомогти їм у здійсненні їх вибору.

Права і свободи людини і громадянина, гарантії цих прав і свобод, основні обов'язки громадянина визначаються виключно законами України (пункт 1 частини першої статті 92).

Єдиним органом законодавчої влади в Україні є парламент – Верховна Рада України, до повноважень якої належить прийняття законів (стаття 75, пункт 3 частини першої статті 85).

Таким чином, загальна спрямованість Законопроекту узгоджується із зазначеними конституційними положеннями.

Враховуючи викладене, Комітет дійшов висновку, що проект Закону про внесення змін до статті 3 Закону України «Про свободу пересування та вільний вибір місця проживання в Україні» (реєстр. № 4022а від 15 липня 2016 року), поданий народними депутатами України Немирею Г.М., Пацканом В.В., Фельдманом О.Б. та іншими, не суперечить положенням Конституції України.

Голова Комітету

A handwritten signature in blue ink, consisting of several fluid, overlapping strokes that form a stylized representation of the name R.P. Knyazevich.

Р.П. КНЯЗЕВИЧ